

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/85/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119302772
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oľga Mičietová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:6119302772.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Oľgy Mičietovej a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Zuzany Matyiovej v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. X.X.XXXX, B., C. D. XX, 2/ E. B., nar. XX.X.XXXX, B., F. XX, 3/ G. C., nar. XX.X.XXXX, B., D. H. XX, 4/ I. C., nar. XX.X.XXXX, B., J. X, 5/ A. C., D. A., XX.X.XXXX, B., K. XX, 6/ G. E., nar. XX.X.XXXX, B., L. XX, 7/ A. D., nar. XX.XX.XXXX, B., J. XX, 8/ E. I., nar. XX.X.XXXX, B., J. XX, 9/ B. M., nar. XX.X.XXXX, B., N. XX a 10/ O. M., nar. XX.XX.XXXX, B., N. XX, všetci zastúpení JUDr. JCLic. M. E., I., H., IČO: 42 109 159, Košice, Južná trieda 28 proti žalovanému Mestu Košice, Košice, Tr. SNP 1280/48A, IČO: 00 691 135, o zaplatenie 26.174,55 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Košice II sp. zn. 40C/59/2019 z 21. októbra 2022

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Stranám náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice II (v ďalšom „súd prvej inštancie“, prípadne „súd“) napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a stranám nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Odôvodnil, že si žalobcovia žalobou ako vlastníci pozemkov uplatnili nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 15.5.2016 do 15.5.2019 tvrdiac, že žalovaný ich pozemky užíval vo vymedzenom období bez právneho dôvodu tým, že na týchto pozemkoch sa nachádzal I. A., t.j. verejná zeleň vo vlastníctve žalovaného. Súd uviedol, že sa pôvodne žalobcovia domáhali náhrady za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. a následnú zmenu právnej kvalifikácie dôvodili absenciou zákonných predpokladov pre aplikáciu zákona č. 66/2009 Z.z. podľa § 1 ods. 2, pretože ide o verejnú zeleň, v dôsledku čoho na pozemkoch nevzniklo vecné bremeno podľa § 4 ods. 1 tohto zákona a za užívanie pozemkov žalovaným im svedčí nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Tiež pre prípad ak aj by súd považoval park Anička za stavbu, nebolo v konaní preukázané zo strany žalovaného postavenie parku Anička v súlade s právnymi predpismi. Žalovaný sa bránil tým, že pozemok neužíval bez právneho dôvodu, ale na základe zákonného vecného bremena vzniknutého podľa zákona č. 66/2009 Z.z. a vzniesol námietku premlčania celého uplatneného nároku poukázuc na to, že náhrada za vecné bremeno vzniknuté podľa zákona č. 66/2009 Z.z. má jednorazový charakter a právo na túto náhradu je majetkové právo, ktoré sa premlčuje v lehote troch rokov od účinnosti tohto zákona, t.j. od 1.7.2012.

Vzhľadom na to, že žalobcovia namietali splnenie podmienok stanovených zákonom č. 66/2009 Z.z. pre vznik vecného bremena, súd uviedol, že sa v prvom rade zaoberal tým, či zákonné vecné bremeno k pozemkom podľa zák. č. 66/2009 Z.z. vzniklo alebo nie. Žalobcovia argumentovali, že park A., ktorý sa nachádza na predmetných ich pozemkoch, je verejnou zeleňou, pričom sa zákon primárne vzťahuje

na stavby a primeranosť použitia podľa § 1 ods. 2 zákon č. 66/2009 Z.z. na športový areál, cintoríny či verejnú zeleň, nezakladá vznik vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákon č. 66/2009 Z.z. Súd zastal názor, že v parku A. ide sice o pozemky ako plochy zelene porastené trávnatým porastom a drevinami s mobiliárom a s plochami komunikácií pre peších a cyklistov, tie sú však z pohľadu účelu, na ktorý slúžia a na aký boli i v minulosti určené - verejnou zeleňou ako súčasť stavby PKO Anička na športovorekreačné využitie, objektom, ktorý je nutné považovať za inžiniersku stavbu - oddychový park podľa § 43a ods. 3 písm. p/ Stavebného zákona.

Uviedol, že zákon č. 66/2009 Z.z. na vznik vecného bremena vyžaduje kumulatívne spnenie podmienok: i/ vlastníctvo k stavbe ku dňu účinnosti zákona, ii/ neexistencia iného zmluvného vzťahu k pozemku pod stavbou ku dňu účinnosti zákona, iii/ postavenie stavby na pozemku podľa platných právnych predpisov a iv/ stavba postavená na pozemku prešla z vlastníctva štátu na obec. V konaní bolo nesporné, že vlastnícke právo k parku A., ktorý sa na pozemkoch nachádza prešlo na žalovaného na základe osobitného zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí ku dňu 1.5.1991 z majetku štátu. Žalovaný nadobudol park Anička na základe zákona č. 138/1991 Zb. v zmysle delimitačného protokolu, hospodárskej zmluvy, rozhodnutia z 18.5.1983 a čestného vyhlásenia. Splnenie tohto predpokladu podľa § 1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. tvrdili žalobcovia v žalobe a žalovaný toto tvrdenie nerozpovoľoval. Nespornou skutočnosťou bolo aj to, že park A. bol aj v čase účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z. majetkom žalovaného. Súd tak konštatoval splnenie prvej a štvrtej podmienky. Zároveň mal splnenú aj druhú podmienku, keď v konaní nebolo sporné ani to, že v čase účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z. neexistoval iný zmluvný vzťah k pozemkom. Následne sa súd zaoberal treťou podmienkou, t.j. tým, či stavba - park A. bola postavená v súlade s platnými právnymi predpismi. Nesplnenie tejto podmienky bolo v podstate jadrom argumentácie žalobcov. Za pravdivé mal súd to, že žalovaný nepredložil žiadne stavebné povolenie či územné rozhodnutie pre park Anička, čo odôvodnil tým, že také rozhodnutie nevie vzhľadom na časový odstup dohľadať. Na preukázanie postavenia parku Anička v súlade s platnými právnymi predpismi však ponúkol listinné dôkazy o postupnom budovaní PKO Anička, jeho súčastí, počnúc rokom 1968, z ktorých je zrejmé, že verejná zeleň bola od roku 1968 plánovaná ako súčasť PKO Anička s následnou postupnou realizáciou jeho usporiadania ako objektu určeného na oddychovú a športovú činnosť. O stavbe I. A. hovoria i ďalšie listiny - Štúdiá súboru stavieb Parku kultúry a oddychu Košice, vypracovaná Stavoprojektom Košice v roku 1985, kedy bola verejná zeleň súčasťou areálu parku, kde sa nachádzajú aj pozemky. Súd uviedol, že žalobcovia neuviedli žiadne konkrétne námietky, pre ktoré by bol dôvod predpokladať, že park A. je nepovolenou stavbou, ktorá vznikla bez toho, aby o takom rozsiahlom projekte, akým bol I. A., resp. I. B., bolo v zmysle vtedy platných právnych predpisov rozhodnuté a bez toho, aby bol následne park dlhodobo užívaný v súlade s jeho účelom bez potrebných povolení. Len všeobecný odkaz na komunistický režim a porušovanie práv a slobôd zákonov v tomto období, mal za nepostačujúce. Listinné dôkazy, ktoré žalovaný predložil mal za nutné hodnotiť v kontexte doby, kedy boli vydané či vypracované, časť z nich ešte pred prijatím Stavebného zákona. Podľa názoru súdu, samotná skutočnosť, že žalovaný po spochybnení postavenia stavby v súlade s platnými právnymi predpismi nevie konkrétne rozhodnutie o povolení stavby či územné rozhodnutie predložiť, nemôže mať za následok záver o nepovolení stavby. Žalovaný poskytol rozumné vysvetlenie, prečo nevie predložiť predmetné rozhodnutie (uplynutie skartačných lehôt, nebol investor ani stavebník). Avšak žalovaný predložil iné dôkazy, z ktorých v spojení s nesporným dlhodobým užívaním daného územia na oddych a rekreáciu verejnosťou možno uzavrieť, že stavba parku A. bola postavená v súlade s platnými právnymi predpismi. V tejto súvislosti súd dal do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu SR z 24. februára 2010 sp. zn. 5Cdo/71/2008 ako i poukázal na to, že obdobne rozhodol i Najvyšší súd ČR rozsudkom sp. zn. 22Cdo/1400/2004 z 3. februára 2005, z ktorých rozhodnutí citoval. Mal za to, že posledné označené rozhodnutie súdu je použiteľné aj v tomto prípade, keď stavebné povolenie by zrejme muselo spadať do obdobia 60., resp. 70. rokov 20. storočia, čo predstavuje časový odstup podstatne prekračujúci aj vydržacie alebo skartačné lehoty. Súd teda vyhodnotil aj túto podmienku za splnenú, nakoľko podľa názoru súdu nemožno automaticky predpokladať (pokiaľ nie je preukázaný opak), že štát ako pôvodný vlastník parku A. postupoval pri jeho stavbe v rozpore s vtedajšími právnymi predpismi, ktoré vtedajšiu výstavbu parkov v štáte regulovali, a to najmä v situácii, keď park A. je užívaný a využívaný na oddych a rekreáciu do dnešného dňa. Na základe všetkého uvedeného teda súd uzavrel, že k pozemkom vzniklo v prospech žalovaného zákonné vecné bremeno podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z.z.

Následne súd posudzoval otázku odplatnosti zákonom zriadeného vecného bremena. Uviedol, že zákon č. 66/2009 Z.z. neobsahuje úpravu týkajúcu sa priznania náhrady za zriadenie vecného bremena, a teda za obmedzenie vlastníckeho práva, avšak k tejto otázke sa celkom jednoznačne vyjadril Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 8Cdo/17/2019 z 30. novembra 2019, z ktorého vyplýva, že pri nedostatku právnej úpravy možno náhradu za vzniknuté bremeno odvodiť od všeobecne uznávaných princípov,

príkazom na ochranu základných práv a slobôd, teda aj zo základného práva vlastníť a užívať majetok. I v prípade zriadenia vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. je primeraná náhrada na mieste a všeobecné súdy vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti plne rešpektujú, že vlastníkom pod stavbami patriacimi obci alebo vyššiemu územnému celku patrí primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena, determinovaná proporcionalitou a vyvažovaním hodnoty vlastníckeho práva a hodnoty verejného záujmu.

S ohľadom na žalovaným uplatnenú námietku premlčania mal súd za rozhodujúci charakter tejto náhrady za vznik zákonného vecného bremena, t.j. či náhrada za vecné bremeno je svojou povahou jednorazovou alebo opakovanou náhradou. Poukázal na to, že o iných obdobných nárokoch už bolo tak súdom prvej inštancie ako i súdom odvolacím rozhodnuté tak, že v prípade náhrady za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. vlastníkom pozemkov, na ktorých je umiestnená stavba vo vlastníctve žalovaného, patrí náhrada v podobe opakujúceho sa plnenia to až do doby usporiadania vlastníckych vzťahov strán sporu tak ako to predpokladá § 2 zákona č. 66/2009 Z.z. Dodal, že táto otázka charakteru náhrady za vecné bremeno však v tom čase, v čase prijatia týchto rozhodnutí nebola ešte predmetom rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu. Zároveň súd zdôraznil, že v poslednom období dovolací súd opakovane rozhodol o tom, že náhrada za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. je náhradou jednorazovou. Súd v tejto súvislosti poukázal na právny názor vyjadrený v uznesení dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/194/2018 z 26. augusta 2019, z ktorého citoval (viď ods. 17. odôvodnenia rozsudku). Z citovaných rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, t.j. uznesenia sp. zn. 2Cdo/194/2018 z 26. augusta 2019 a rovnako aj uznesenia sp. zn. 8Cdo/17/2019 z 30. novembra 2020 mal súd za to, že náhrada za zriadenie vecného bremena má charakter jednorazovej odplaty. Poukázal na to, že Najvyšší súd SR tiež celkom jednoznačne uviedol, že uvedené rozhodnutia tvoria ustálenú rozhodovaciu prax týkajúcu sa tejto otázky. Konštatoval, že rozhodovacia prax okresného súdu bola prelomená rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu SR ako súdu vyššej inštancie, ktorou je tento súd viazaný. V prípade náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva podľa zákona č. 66/2009 Z.z. patrí žalobcom ako povinným z vecného bremena jednorazová náhrada (obdobne aj v rozhodnutiach NS SR sp. zn. 1Cdo/171/2021 a 1Cdo/99/2019). Pre odklon od tejto súdnej praxe uviedol, že nepostačuje ani poukaz žalobcov na princíp právnej istoty, nakoľko súdna prax vo vzťahu k zákonu č. 66/2009 Z.z. sa ustálila až po vydaní ním spomínaných rozsudkov v obdobných veciach.

Uviedol, že žalovaný vzniesol v konaní voči uplatnenému nároku námietku premlčania. Z obsahu spisu nevyplývali žiadne okolnosti, pre ktoré by súd na takto vznesenú námietku premlčania nemal prihliadať. Žalobcovia síce dôvodili odlišnými stanoviskami sudcov Ústavného súdu SR vo veci sp. zn. PL. ÚS 7/2022, podľa ktorých je potrebné skúmať námietku premlčania, či nie je v rozpore s dobrými mravmi, avšak žalobcovia v konaní nekonkretizovali, v čom vidia uplatnenú námietku premlčania ako rozpornú s dobrými mravmi a súd žiadne skutočnosti, pre ktoré by mala byť uplatnená námietka premlčania rozporná s dobrými mravmi, nezistil. Dodal, že žalobcovia sa môžu domáhať nápravy situácie v konaní o nariadenie pozemkových úprav podľa § 2 ods. 1 písm. l/ zákona č. 330/1991 Zb. Zákonom č. 257/2022 Z.z. došlo s účinnosťou od 1.9.2022 k vypusteniu § 3 zo zákona č. 66/2009 Z.z. a k zmene zákona č. 330/1991 Zb., ktorej účelom bolo odstrániť niekoľko rokov trvajúci nesúlad zákona č. 66/2009 Z.z. so súčasným znením zákona č. 330/1991 Zb. Žalobcovia teda majú oprávnenie podať návrh na začatie konania a upraviť spornú situáciu do budúcnosti (§ 7 ods. 1 v spojení s § 2 ods. 3 zákona č. 330/1991 Zb.), o ktorých rozhoduje okresný úrad. Neostáva im teda len holé vlastníctvo bez možnosti zvrátiť tento stav. Keďže zákon č. 66/2009 Z.z. pre náhradu za vecné bremeno neupravuje premlčaciu dobu samostatne, uplatnil súd všeobecnú premlčaciu dobu s tým, že pre určenie jej začiatku mal za rozhodné, kedy bolo možné právo uplatniť prvý raz, k čomu došlo akonáhle bolo možné podať voči žalovanému žalobu. Mal za to, že premlčacia doba začala plynúť 1.7.2009 odo dňa účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., tento okamih je daný objektívne a nezávisle od subjektívnych okolností či oprávnení/žalobcovia vedeli alebo nevedeli o svojom práve (viď R 1/1998). Právo na zaplatenie náhrady za vecné bremeno sa tak premlčalo najneskôr 1.7.2012, pričom žaloba bola podaná až dňa 14.6.2019. Súd teda vzhľadom na premlčanie uplatneného nároku žalobu zamietol v celom rozsahu.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd v súlade s § 255 CSP tak, že trovy žiadnej zo strán nepriznal, keďže v spore v celom rozsahu úspešnému žalovanému žiadne trovy nevznikli a žalobcom ako neúspešnej strane sporu náhrada trov konania nepatrí.

3. Proti rozsudku včas podali odvolanie žalobcovia, ktoré odôvodnili tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ CSP), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP)

a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP).

Namietli, že žaloba bola podaná v čase konštantnej rozhodovacej praxe súdov (trvajúcej 10 rokov), podľa ktorej odplata za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. patrí vo forme opakujúceho sa plnenia. Odvolávajúci sa na princíp právnej istoty argumentovali, že mali legitímne očakávania, že ich spor bude rozhodnutý v súlade s konštantnou rozhodovacou praxou, ktorá bola pred podaním žaloby, pričom označili množstvo rozhodnutí, tak súdov prvej inštancie ako aj súdov odvolacích. Mali za to, že v právnom štáte musia vedieť, ako budú súdy v obdobných prípadoch rozhodovať. Cieľom zákona č. 66/2009 Z.z. je vyporiadať vlastnícke vzťahy k pozemkom, na ktorých majú obce a samosprávne kraje postavené stavby, a preto ak budú súdy rozhodovať spory tak, že odplata za vecné bremeno je jednorazová (teda premlčaná) už nič nedonúti obce a samosprávne kraje vyporiadať pozemky, a teda nikdy nedôjde k usporiadaniu vlastníckych vzťahov k pozemkom. Rozhodovacou činnosťou súdov sa úplne popiera účel a význam zákona č. 66/2009 Z.z.

Namietali, že požadovali vydanie odplaty za užívanie nehnuteľností v žalovanom období titulom bezdôvodného obohatenia a nie podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Mali za to, že zákon č. 66/2009 Z.z. nemožno aplikovať, nakoľko vecné bremeno podľa § 4 na žalovaných pozemkoch nikdy nevzniklo. Zdôraznili, resp. dali do pozornosti, že zákonodarca zriadil vecné bremeno len k pozemkom pod stavbou, ktorá spĺňa ďalšie zákonom stanovené kritériá. Avšak predmetom tohto konania namietali, sú parcely, na ktorých je verejná zeleň a nie stavby, teda vecné bremeno na žalovaných parcelách nikdy nevzniklo a ani vzniknúť nemohlo. Ani okresný úrad, katastrálny odbor, neeviduje na žalovaných pozemkoch žiadne stavby.

Okrem toho namietali, že vecné bremeno nevzniklo, resp. nemohlo vzniknúť aj z ďalšieho dôvodu. Žalovaný v priebehu konania nepredložil žiadne stavebné povolenie, ani územné rozhodnutie týkajúce sa parku Anička, teda dôkaz o tom, že park A. bol zriadený v súlade s právnymi predpismi. Mali preto za to, že park Anička nespĺňa podmienku povolenia podľa právnych predpisov. Súd nemôže predpokladať, že keď ide o park, automaticky ide o legálny park. Teda, ak by aj odvolací súd mal za to, že park A. je stavbou, jednoznačne nie je povolená podľa právnych predpisov, nakoľko táto skutočnosť preukázaná nebola. Trvali na tom, že aj v prípade parku postaveného za bývalého režimu sa predpokladá vydanie stavebného povolenia. V prípade ak takéto rozhodnutie neexistuje, nemožno hovoriť o stavbe povolennej podľa platných právnych predpisov. Tvrdili, že pozemky, ktoré sú predmetom tohto konania, nikdy neboli majetkovoprávne usporiadané, preto ani nikdy nemohlo byť vydané stavebné povolenie, a teda park Anička nemôže byť stavbou povolenou podľa platných právnych predpisov. Ak to žalovaný tvrdí, mal predložiť stavebné povolenia a tiež kolaudačné rozhodnutia.

Žalobcovia sa nestotožnili s odôvodnením súdu v bode 15. rozsudku, v ktorom súd poukázal na časový odstup, ktorý uplynul od vydania takého rozhodnutia. Označili argument za absurdný poukázuc na to, že žalovaný v archíve našiel a predložil v konaní rozsiahle historické dokumenty – jednostupňový projekt kanalizácie stokovej z roku 1968, Štúdie súboru stavieb areálu parku kultúry a oddychu z roku 1980 a 1985, rozhodnutie Obvodného národného výboru o povolení detského ihriska do trvalého užívania z roku 1975. Poukázali na to, že uvedené dokumenty sa žalovanému podarilo dohľadať, pričom v porovnaní so stavebným povolením sú to nepodstatné, nezáväznú dokumenty. Tvrdili, resp. mali za zrejme, že v prípade, ak by existovalo stavebné povolenie týkajúce sa parku Anička, žalovaný by ho v archíve dohľadal a v konaní predložil.

Odôvodnenie rozsudku mali za rozporné aj s negatívnou dôkaznou teóriou. Oni – žalobcovia namietali, že park A. nie je stavbou povolenou podľa platných právnych predpisov s tým, že stavebné povolenie ani nemôže byť vydané, nakoľko pozemky nie sú majetkovoprávne vyporiadané. Ak žalovaný tvrdí, že ide o stavbu povolenú podľa právnych predpisov, dôkazné bremeno tohto tvrdenia leží na ňom. Toto dôkazné bremeno žalovaný neunesol. Za nepodstatné mali, ako vníma park Anička verejnosť, že je park využívaný desaťročia, neznamená to podľa nich, že ide o stavbu povolenú. Na veci nič nemenia ani nezáväznú štúdie, kanalizačný projekt ani rozhodnutie týkajúce sa detského ihriska, ktoré predložil žalovaný. Tvrdili, že súd v rozpore s vykonaným dokazovaním svojvoľne usúdil, že park A. je stavba povolená podľa platných právnych predpisov. Keďže však zákonodarca v § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. stanovil ako podmienku pre vznik vecného bremena povolenie stavby podľa platných právnych predpisov, nemožno to ignorovať.

Označili v súvislosti s tým, že je všeobecne známou skutočnosťou konštatovanie, ktoré je aj súčasťou právneho poriadku, a to že komunistický režim v dobe od roku 1948 až 1989 porušoval základné ľudské práva a svoje vlastné zákony, avšak súd tieto skutočnosti absolútne opomenul a prezumuje, že aj keď niet dokladov, tak štát a štátne orgány predsa len museli postupovať podľa platných právnych predpisov. Mali za to, že žalovaným predložené štúdie, kanalizačný projekt ani povolenie pre detské

ihrisko nie sú dokladmi preukazujúcimi povolenie parku Anička podľa platných právnych predpisov. V súvislosti s argumentáciou žalovaného o časovom odstupe a skartácii dokumentov, ku ktorej sa súd priklonil, uviedli, že nie je možné skartáciu dokumentov pričítať na ľarchu vlastníkov pozemkov. Uviedli, že sa k tomu už vyjadril aj Ústavný súd SR vo svojej rozhodovacej činnosti, ktorú možno aplikovať aj v predmetnom konaní – napríklad nález ÚS z 22.6.2010 č.k. III.ÚS 127/2010, z ktorého žalobcovia citovali. Mali za to, že pokiaľ súd nemá preukázané, že ide o stavbu povolenú podľa právnych predpisov, na základe listinných dôkazov, tak nemôže prezumovať legálnosť stavby. Tvrdili, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 24.2.2010 sp. zn. 5Cdo/71/2008, na ktoré sa odvolal súd prvej inštancie je už prekonané.

V ďalšom sa ich odvolacie argumenty týkali otázky verejnej zelene. Namietali, že vecné bremeno podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. na verejnej zelene nikdy nevzniklo. Citujúc § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. tvrdili, že zákonodarca zriadil vecné bremeno len k pozemkom pod stavbou, ktorá spĺňa ďalšie zákonom stanovené kritéria. Avšak predmetom tohto konania sú parcely, na ktorých je verejná zeleň a nie stavby, teda vecné bremeno na žalovaných parcelách nikdy nevzniklo a ani vzniknúť nemohlo. Dôvodili, že k pozemkom pod stavbou je potrebné chápať iba taký pozemok, na ktorom je postavená stavba, ktorá je spojená so zemou pevným základom. Ak by zákonodarca chcel, aby v zákone č. 66/2009 Z.z. sa má chápať stavba tak ako je to uvedené v § 43a Stavebného zákona, tak by v poznámke odkázal na tento paragraf a nie na § 43. Zároveň by vypustil v zákone § 1 ods. 2, lebo mi nemal akýkoľvek racionálny základ. Podľa žalobcov právo zodpovedajúce vecnému bremenu v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z., teda vzniklo iba k pozemkom pod stavbami uvedenými v § 1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., a nie k takým pozemkom, na ktorých sa nachádza cintorín, športový areál alebo verejná zeleň, teda ktoré sú uvedené v § 1 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z.

V súvislosti s § 1 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z. dôvodili, že zákonodarca „cintorín, športový areál alebo verejnú zeleň“ nenazýva stavbami. Ide o viaceré slovné spojenia, ktoré mali za potrebné vysvetliť, čo znamená „tento zákon sa primerane vzťahuje“ a čo znamená „usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom“. „Primerane“ znamená nie rovnako, ale vhodne v primeranom rozsahu. Zákonodarca hneď dopĺňa, že zákon sa primerane vzťahuje len na určitú oblasť, a to usporiadanie vlastníckych vzťahov. Z toho vyplýva, že zákon č. 66/2009 Z.z. sa použije primerane iba na usporiadanie vlastníckych vzťahov k cintorínom a k pozemkom, ktoré sú verejnou zeleňou alebo športoviskami. Pokiaľ ide o pojem „usporiadanie vlastníckych vzťahov“ zákonodarca pod toto slovné spojenie zahŕňa v zákone „zámenu pozemkov“ (§ 2 ods. 1) alebo vykonanie pozemkových úprav (§ 2 ods. 2 a 3 a § 3) v súlade so zákonom č. 330/1991 Zb. Pod „usporiadanie vlastníckych vzťahov“ zákonodarca nezahŕňa zriadenie vecného bremena, táto skutočnosť explicitne vyplýva zo zákona. Trvali na tom, že k pozemkom, na ktorých je umiestnený cintorín, športový areál alebo verejná zeleň zákonodarca nezriadil právo zodpovedajúce vecnému bremenu podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. Zákonodarca zákonom 66/2009 Z.z. len dal obciam a samosprávnym krajom možnosť vysporiadať vlastnícke vzťahy k pozemkom, na ktorých je cintorín, športový areál alebo verejná zeleň zámenou alebo prostredníctvom pozemkových úprav. Tento záver explicitne vyplýva z § 1 ods. 2 a § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. aj z dôvodovej správy. Vzhľadom na uvedené tvrdili, že oni – žalobcovia majú nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Vecné bremeno na základe zákona č. 66/2009 Z.z. na parcelách, ktoré sú predmetom tohto konania nikdy nevzniklo, a preto ani nemožno v konaní aplikovať zákon č. 66/2009 Z.z. Poznamenali, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, na ktoré poukazuje aj žalovaný aj súd a v zmysle, ktorých má byť odplata za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. vo forme jednorazového plnenia sa týka parciel, na ktorých sa nachádzajú stavby – miestne komunikácie a nie verejná zeleň, cintorín či športovisko. Rozhodnutie NS SR, ktoré sa dotýka verejnej zelene (4Cdo/52/2009) hovorí, že ide o vydanie bezdôvodného obohatenia.

Pokiaľ súd prvej inštancie aplikoval zákon č. 66/2009 Z.z. uviedol v súvislosti s odplatou za vecné bremeno zriadené týmto zákonom, že rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu SR je ustálené, že zaň patrí jednorazová odplata. Tvrdili, že takýto názor súdu prvej inštancie v žiadnom prípade neobstojí, je v rozpore s konštantnou judikatúrou týkajúcou sa odplaty za vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z., ktorá sa priznávala vo forme opakujúcej sa náhrady. Argumentovali, že oni žalobcovia ku dňu účinnosti zákona 66/2009 Z. z. nemohli vedieť, že majú žiadať jednorazovú odplatu. Nikde to nebolo ani nie je napísané, s týmto názorom prišiel až Najvyšší súd SR. Dodali, že v inej veci týkajúcej sa iných žalobcov, ale ohľadom odplaty za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. bola podaná ústavná sťažnosť, ktorá síce bola odmietnutá, ale iba z procesných dôvodov, pričom Ústavný súd SR k problematike odplaty za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z.z. v bode 11. uznesenia sp. zn. IV.ÚS 430/2021-47 zo 7.9.2021 uviedol, že „pokiaľ sťažovatelia argumentujú neprípustnosťou dovolania, poukazujúc na uznesenie Najvyššieho súdu SR č.k. 8Cdo/17/2019 z 30.11.2020, ústavný

súd podotýka, že vydanie tohto uznesenia ešte neznamená, že ide o ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.“ Mali za to, že samotný ústavný súd konštatoval, že toto rozhodnutie, aj keď ide o rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, hneď nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax. Tvrdiac, že naopak, ustálená rozhodovacia prax bola, že odplata za vecné bremeno podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. je opakujúca sa a v tej súvislosti označili rozhodnutia tak súdov prvej inštancie ako aj súdov odvolacích. Uviedli, že aj preto podávali žalobu a mali legitímne očakávania, že súd ak bude aplikovať zákon č. 66/2009 Z.z. aj v ich spore rozhodne tak, ako rozhodol v nimi uvedených sporoch.

V ďalšej časti (III.) sa žalobcovia zaoberali otázkou odplatnosti § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. zriadeného vecného bremena. Vychádzajúc z čl. 20 ods. 4 Ústavy SR mali za to, že jednou z materiálnych podmienok obmedzenia vlastníckeho práva je poskytnutie primeranej náhrady. Zákonodarca nestanovil primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, resp. nič nehovorí o odplate za zriadenie vecného bremena. Argumentovali, že zákonodarca nemôže ponechávať výklad zákona iba na judikatúru, lebo je to v rozpore s princípom právnej istoty a v rozpore s princípom právneho štátu. Aj judikatúra bola spočiatku rôznorodá. V súčasnosti je však už judikatúra jednotná v tom, že za vecné bremeno zákonom č. 66/2009 Z.z. patrí vlastníkom pozemkov odplata. Definitívne odpovedal na túto otázku Najvyšší súd SR v uznesení 4 MCdo 2/2014 z 23.4.2015, aj keď toto rozhodnutie z procesných dôvodov bolo zrušené Ústavným súdom SR. Súd prvej inštancie poukázal v súvislosti s otázkou odplatnosti na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/49/2014, v ktorom prípade predmetné rozhodnutie riešilo otázku, resp. išlo o zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. Podstata rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, na ktoré poukázal súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku spočíva v tom, že vyslovené právne názory v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/26/2014, ako aj v rozhodnutí 3Cdo/49/2014 týkajúce sa priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. sú prijateľné a použiteľné aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Žalobcovia sa týmto právnym názorom Najvyššieho súdu SR nestotožnili. Dôvodili, že ak by odplata za vecné bremeno mala byť jednorazová, tak už nič nedonúti obce a samosprávne kraje, aby pristúpili k vysporiadaniu vlastníckych vzťahov k pozemkom pod ich stavbami. Tvrdili, že výkladom, aký použil súd prvej inštancie sa popiera zmysel a cieľ zákona. Dôvodili, že ak by cieľom zákonodarcu bolo zriadiť vecné bremeno s jednorazovou odplatou, nemusel schvaľovať osobitný zákon č. 66/2009 Z.z., ale mohol ustanovenia o vecnom bremene doplniť do stavebného zákona alebo cestného zákona. Výkladom § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. o jednorazovej odplate sa popiera zmysel prijatej právnej úpravy a súdy by odobrili nečinnosť obcí a samosprávnych krajov a schválili ich postup. Vlastníci pozemkov nemajú žiaden právny prostriedok, aby donútili obce a samosprávne kraje k usporiadaniu vlastníckych vzťahov. Žalobcovia uzavreli otázku, že v tomto prípade zákonodarca ani len nehovorí o odplate, lebo cieľom zákonodarcu prijatím zákona č. 66/2009 Z.z. nebolo definitívne vyriešenie situácie zriadením vecného bremena, ale cieľom je usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami. Preto odplata by mala byť opakujúca sa až do usporiadania vlastníckeho práva.

Žalobcovia namietali tiež, že sa súd nevyporiadal s princípom právneho štátu a princípom legitímnych očakávaní žalobcov. Zdôraznili, že podávali žalobu v čase judikatúry, ktorá už bola konštantná a zastávala právny názor, že odplata za vecné bremeno podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. je vo forme opakujúceho sa plnenia. Uviedli, že oni samotní už mali niekoľko desiatok súdnych sporov, kde súdy rozhodli o opakujúcej sa odplate, hoci v tomto konaní požadovali vydanie bezdôvodného obohatenia. Tvrdili, že rozhodnutie súdu zhoršuje doterajšiu pozíciu žalobcov oproti predchádzajúcim rozhodnutiam, teda je v napätí s legitímnymi očakávaniami a súd sa s touto skutočnosťou v rozhodnutí vôbec nevyporiadal. Preto jeho rozhodnutie je arbitrárne a nespravodlivé. Právna úprava zákona č. 66/2009 Z.z. na základe žalobcami označených rozhodnutí súdov prvej inštancie a odvolacích súdov založila právnu istotu a legitímne očakávania už pri podávaní žaloby, že súdy, ak budú aplikovať zákon č. 66/2009 Z.z., budú rozhodovať podľa doterajšej judikatúry a predovšetkým v súlade s čl. 20 Ústavy SR a čl. 1 dodatkového protokolu. Mali za to, že napadnutým rozhodnutím jednoznačne došlo k porušovaniu vyššie uvedených právnych noriem.

Žalobcovia argumentovali, že nemôže im ani najvyšší súd, a nie to okresný súd vo svojom rozhodnutí, ani zákonodarca po 11 rokoch od účinnosti zákona povedať, že odplata za vecné bremeno podľa § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. je jednorazová. Nemôže to povedať v čase, kedy už by mohli obce a mestá znášať námietku premlčania, lebo by to bolo v rozpore s princípom právneho štátu a v rozpore s princípom legitímnych očakávaní a taktiež v rozpore s čl. 20 Ústavy SR a čl. 1 dodatkového protokolu. Odplata za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z.z. má byť súdmi priznávaná vo forme opakujúceho sa plnenia až do usporiadania vlastníckych vzťahov, takýto záver vyplýva zo samotného cieľa zákona, z logického, teologického, systematického aj historického výkladu zákona. Cieľom zákona č. 66/2009

Z.z. je majetkovoprávne usporiadanie vlastníckych vzťahov, teda aby sa vlastníkom pozemkov pod stavbami stali obce a samosprávne kraje prostredníctvom pozemkových úprav alebo zámenných zmlúv. Napokon nesúhlasili so závermi posúdenia vznesenej námietky premlčania súdom prvej inštancie. Pokiaľ súd počítal premlčaciu dobu odo dňa účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., mali jeho argumentáciu za neprípustnú a nelogickú. Poznamenali, že samotný zákon vo svojom znení o odplate nehovorí vôbec nič. Okrem toho samotné súdy priznávali vlastníkom pozemkov nárok na opakujúcu sa odplatu, ktorá sa premlčovala 3 roky spätne. Namietali, že premlčaciu dobu nemožno počítať odo dňa účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., pretože ku dňu účinnosti tohto zákona im objektívne nemohlo byť známe, že majú nárok iba na jednorazovú odplatu, ktorej premlčacia doba plynie odo dňa účinnosti zákona. O tom, že im patrí len jednorazová odplata sa prvýkrát dozvedeli až z rozhodnutia, proti ktorému smeruje toto odvolanie. Preto premlčacia doba nároku na jednorazovú náhradu môže začať plynúť najskôr odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia. Poukážuc analogicky na rozhodnutie ESLP v prípade Urbárskej obce Trenčianska Biskupice proti Slovenskej republike argumentovali, že možno povedať, že premlčacia doba nároku na jednorazovú odplatu za užívanie nehnuteľností žalobcov nemôže začať plynúť skôr ako sa žalobcovia dozvedeli o tom, že majú nárok len na jednorazovú odplatu. V tejto súvislosti poukázali aj na odlišné, resp. doplnujúce stanoviská sudcov ústavného súdu rozhodujúcich vo veciach odplaty za zákonné vecné bremená.

4. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcov nevyjadril.

5. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) na základe odvolania podaného včas žalobcami ako oprávnenou osobou (§ 362 a § 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 – 358 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi vymedzenými odvolateľmi (§ 380 a § 365 CSP), preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcov nie je možné vyhovieť, rozsudok je vecne správny a ako taký ho preto potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

5. Rozsudok bol verejne vyhlásený 27. júna 2024 o 10.10 hod. v pojednávacej miestnosti Krajského súdu v Košiciach č. dverí 210, o ktorej skutočnosti bol vopred vyvesený oznam na úradnej tabuli a zároveň zverejnený na webovej stránke tunajšieho súdu 21.6.2024.

6. Žalobca odôvodnil odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ CSP), súd dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP) a vec nesprávne právne posúdil (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP).

7. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d/ CSP dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Príkladom takejto vady môže byť nesprávne realizovaná manudukčná povinnosť súdu (a to tak v prípade, keď bola poskytnutá v užšom rozsahu, ako aj v prípade jej realizácie v širšom než zákonom predpokladanom rozsahu), pochybenia vo vykonanom dokazovaní (napr. vykonanie nezákonne získaného dôkazu bez splnenia predpokladu uvedeného v článku 16 ods. 2 CSP, alebo vypočutie relevantného svedka bez poučenia o práve odoprieť výpoveď), porušenie viazanosti súdu inými rozhodnutiami (§ 193 CSP) alebo posúdenie predbežnej otázky v rozpore s existujúcim rozhodnutím príslušného orgánu (§ 194 ods. 2 CSP).

8. Vada predpokladaná v § 365 ods. 1 písm. f/ CSP (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) je vadou skutkovou. Rozhodnutie trpí skutkovými vadami, ak bol nesprávne vytvorený jeho skutkový základ (skutkové zistenia). Nesprávnosť skutkových zistení pri tomto odvolacom dôvode je spôsobená nesprávnym postupom súdu prvej inštancie pri hodnotení výsledkov dokazovania, keď buď súd zobral do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov nevyplývali, alebo prípadne neprihliadol na skutočnosti, ktoré boli preukázané.

9. Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP je vykladaný tak, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil právny predpis iný, než ktorý použiť mal alebo ak síce použil správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

10. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

11. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa § 191 CSP, z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie. Zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, ktorý je v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít – Najvyššieho súdu SR a Ústavného súdu SR, pričom rozsudok aj náležite odôvodnil a nebola zistená žiadna tzv. iná vada konania, ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

12. Správne, podrobné, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody napadnutého rozsudku, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP). Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie dáva odpoveď na všetky relevantné otázky súvisiace s predmetom konania. Súd dostatočne a presvedčivo objasnil skutkový a právny základ rozhodnutia, nenechal pritom priestor pre vznik pochybností, prečo žalobu zamietol. Rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny v celom rozsahu a odvolací súd v celom rozsahu sa stotožňuje s jeho dôvodmi.

13. Na správnosti skutkových zistení a právnych úvah súdu prvej inštancie, ako ani na správnosti dôvodov napadnutého rozsudku nie je spôsobilé nič zmeniť ani podané odvolanie, v ktorom žalobcovia/ odvolatelia viac-menej len opakujú svoju argumentáciu a námietky, ktoré už uplatnili v konaní vedenom na súde prvej inštancie a s ktorými sa už súd prvej inštancie postačujúcim spôsobom a správne vyporiadal.

14. Odvolací súd sa stotožňuje so správnymi skutkovými zisteniami a právnym záverom súdu prvej inštancie o vzniku vecného bremena v prospech žalovaného k pozemkom v podielovom spoluvlastníctve žalobcov, na ktorých sa nachádza park Anička, v zmysle § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z., za ktoré vecné bremeno prináleží žalobcom jednorazová náhrada. Rovnako sa odvolací súd stotožňuje aj so záverom súdu prvej inštancie o dôvodne žalovaným uplatnenej námietke premlčania žalobou uplatneného nároku žalobcov, vrátane záveru, že z obsahu spisu nevyplývajú žiadne také okolnosti, pre ktoré by sa na vznesenú námietku premlčania nemalo prihliadať.

15. Súd svoje úvahy, ako dospel ako k skutkovým tak i právnym záverom napadnutého rozsudku, vrátane záveru, že na dotknutých pozemkoch sa nachádza verejná zeleň - oddychový park spĺňajúci definíciu inžinierskej stavby podrobne uviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku s poukazom na zistený skutkový stav, právne predpisy, ktoré aplikoval a judikatúru z ktorej vychádzal. Tieto úvahy sú vecné, správne, niet v nich žiadneho logického rozporu a odvolací súd sa s nimi v plnom rozsahu stotožňuje a na tomto mieste ich neopakuje.

16. Podstatou odvolacích námietok žalobcov je nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, ktorý na vec aplikoval ustanovenia zák. č. 66/2009 Z.z., ktoré sa podľa žalobcov na posudzovanú vec nevzťahujú, pretože k pozemkom, ktoré sú predmetom žalobného návrhu nevzniklo vecné bremeno, pretože sa na nich žiadna stavba nenachádza. Tvrdili, že na predmetných pozemkoch je verejná zeleň a vo vzťahu k pozemkom, na ktorých sa v zmysle § 1 ods. 2 zák. 66/2009 Z.z. nachádza verejná zeleň, nevzniklo vecné bremeno podľa § 4 ods. 1 zákona; podľa žalobcov vecné bremeno vzniklo iba k pozemkom zastavaným stavbami v zmysle § 1 ods. 1 zákona. Uplatnili si preto vydanie bezdôvodného obohatenia od žalovaného, ktoré mu vzniká užívaním ich pozemkov bez právneho dôvodu a bez akejkoľvek finančnej náhrady. Pre prípad, ak by odvolací súd mal za to, že park A. je stavbou, namietali, že nejde o stavbu povolenú, pretože žalovaný nepredložil územné rozhodnutie, ani stavebné povolenie, či kolaudačné rozhodnutie. Napokon dôvodili, že aj ak by išlo o priznanie náhrady za vzniknuté vecné bremeno, táto má byť opakovaná, poukazujúc na konštantnú, viac ako desať rokov pretrvávajúcu prax okresných a krajských súdov.

17. Odvolací súd konštatuje, že všetky vyššieuvedené skutočnosti uvádzali žalobcovia už v konaní na súde prvej inštancie a na všetky tieto ich námietky dal súd prvej v odôvodnení rozsudku inštancie náležitú odpoveď. Odvolací súd opakovane uvádza, že sa so závermi súdu prvej inštancie v plnom rozsahu stotožňuje, na tieto odkazuje a na tomto mieste ich preto neopakuje.

18. Odvolací súd reagujúc na odvolacie námietky žalobcov a na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku dopĺňa:

19. Predmetom konania bolo zaplatenie sumy 26.174,55 eura s príslušenstvom, zaplatenia ktorej sa žalobcovia domáhali titulom opakovanej náhrady za zákonné vecné bremeno, ktoré vzniklo k pozemkom v ich podielovom spoluvlastníctve v zmysle § 4 v spojení s § 1 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z.. V priebehu konania zmenili právnu kvalifikáciu žalobou uplatneného nároku na nárok o vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka argumentujúc tým, že vecné bremeno podľa § 4 zák. č. 66/2009 Z.z. k dotknutým pozemkom, na ktorých sa nachádza verejná zeleň, podľa ich názoru, nevzniklo.

20. V odvolaní v prvom rade namietli, že v čase podania žaloby súd priznávali opakované náhrady, a preto legitímne očakávali, že spor bude rozhodnutý v súlade s konštantnou rozhodovacou praxou.

21. Vzhľadom na spornosť charakteru žalobou uplatneného nároku (vzniknutú zmenou jeho právnej kvalifikácie žalobcami) súd sa správne zaoberal otázkou, či k pozemkom v podielovom spoluvlastníctve žalobcov vzniklo vecné bremeno v zmysle zák. č. 66/2009 Z.z. a z vykonaného dokazovania správne uzavrel, že na dotknutých pozemkoch sa nachádza park Anička, slúžiaci na športovorekreačné využitie, ktorý je inžinierskou stavbou - oddychovým parkom podľa § 43a ods. 3 písm. p/ zák. č. 50/1976 Zb.. Ide teda o stavbu v zmysle § 1 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z., pričom z vykonaného dokazovania uzavrel, že ide o stavbu povolenú, a preto k pozemkom pod touto stavbou vzniklo v prospech žalovaného vecné bremeno v zmysle § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z.. Nesporným v konaní bolo, že žalovaný nadobudol túto stavbu - park A. v zmysle zák. č. 138/1991 Zb. na základe delimitačného protokolu a hospodárskej zmluvy z roku 1983. Žalobcovia už v žalobe tvrdili, že žalovaný nadobudol park „Anička“ - verejnú zeleň do svojej správy na základe zákona č. 138/1991 Zb. a prechod sporných pozemkov na žalovaného nebol sporný ani v priebehu konania a žalobcovia túto skutočnosť nenamietali ani v odvolaní. Jedinou spornou skutočnosťou medzi stranami do času zmeny právnej kvalifikácie nároku žalobcami, bola otázka charakteru odplaty za vecné bremeno.

22. Odvolací súd má za to, že sa súd sa súčasne správne vysporiadal aj s otázkou, že v prípade, ak by park A. nebolo možné považovať za stavbu v zmysle § 1 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z., ale išlo by o verejnú zeleň podľa § 1 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z.z., aj k pozemkom podľa § 1 ods. 2, teda k pozemkom, na ktorých je verejná zeleň a táto prešla do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu, vzniklo zákonné vecné bremeno podľa § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z.

23. Aj podľa názoru odvolacieho súdu primeranú aplikáciu zákona č. 66/2009 Z.z. na pozemky podľa § 1 ods. 2 nemožno zúžiť iba na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami, keďže zákon nevylučuje zriadenie zákonného vecného bremena aj k pozemkom podľa § 1 ods. 2 zákona.

24. Usporiadanie vlastníckych vzťahov v zmysle § 2 zák. č. 66/2009 Z.z. je poskytnutie náhradného pozemku vlastníčkovi pozemku pod stavbou zámennou zmluvou alebo usporiadanie v konaní o pozemkových úpravách. Do času takéhoto definitívneho usporiadania vlastníckych vzťahov však zákonodarca usporiadal vlastnícke vzťahy k pozemkom v zmysle § 1 ods. 1, 2 zák. č. 66/2009 Z.z. tak, že k nim zriadil v zmysle § 4 zákona vecné bremeno.

25. Niet žiadneho rozumného dôvodu, prečo by do času trvalého usporiadania vlastníckych vzťahov nemalo vzniknúť zákonné vecné bremeno aj k pozemkom v zmysle § 1 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z.z., a prečo by mal vo vzťahu k nim existovať odlišný režim oproti pozemkom podľa § 1 ods. 1 cit. zákona.

26. Keďže zákonodarca v § 1 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z.z. upravil primerané použitie zákona aj na pozemky, na ktorých je umiestnený cintorín, športový areál alebo verejná zeleň, postavil ich tak na roveň pozemkom, na ktorých sa nachádzajú stavby v zmysle § 1 ods. 1 zákona a teda niet dôvodu pre iný režim pozemkov, na ktorých sa nachádza verejná zeleň oproti pozemkom, na ktorých sa nachádza stavba.

27. Aj vo vzťahu k pozemkom, na ktorých sa nachádza verejná zeleň, teda vzniklo po splnení ostatných zákonom stanovených podmienok zákonné vecné bremeno v zmysle § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z., ako to správne uzavrel súd prvej inštancie.

28. Odvolací súd dodáva, že uvedenú otázku riešil už napríklad senát 6Co Krajského súdu v Košiciach v rozsudku zo dňa 13. septembra 2022 sp. zn. 6Co/78/2022, kde predmetom konania bola náhrada za užívanie pozemkov, na ktorých sa nachádza Borovicový háj a tento je verejnou zeleňou. Odvolací súd uzavrel, že vo vzťahu k pozemkom, na ktorých sa nachádza verejná zeleň (Borovicový háj), vzniklo zákonné vecné bremeno v zmysle § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. v spojení s ust. § 1 ods. 2 zákona, keďže v konaní bol preukázaný prechod tohto Borovicového hája do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu príslušným delimitačným protokolom. Uzavrel teda, že po splnení zákonných podmienok vzniká vecné bremeno do konečného usporiadania vlastníckych vzťahov aj k pozemkom, na ktorých sa nachádza verejná zeleň s poukazom na § 1 ods. 2 zák. č. 66/2009 Z.z.. Obdobný záver zaujal senát 6 Co Krajského súdu v Košiciach aj vo veci 6Co/78/2023, kde predmetom sporu boli pozemky v PKO Anička.

29. Otázkou, či zákon č. 66/2009 Z.z. je možné aplikovať i na pozemky, na ktorých sa nachádza verejná zeleň sa sčasti zaoberal už aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 8Cdo/17/2019 a takúto aplikáciu zákona v uznesení z 30.11.2020 nevytlúčil. Priznanie náhrady v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. za užívanie pozemku slúžiaceho ako športový areál - ihrisko nevytlúčil Najvyšší súd Slovenskej republiky ani v uznesení z 28.7.2022 vo veci sp. zn. 5Cdo/63/2021 a obdobne Najvyšší súd Slovenskej republiky postupoval i vo veci 7Cdo/103/2021 (viď uznesenie z 31.5.2022), kde sporný pozemok bol súčasťou športového areálu - futbalovým ihriskom.

30. Vzhľadom na skutočnosť, že na pozemkoch v podielovom spoluvlastníctve žalobcov sa nachádza oddychový park, ktorý je inžinierskou stavbou podľa § 43a ods. 3 písm. p/ stavebného zákona, súd prvej inštancie sa správne zaoberal splnením podmienky povolenia tejto stavby v zmysle právnych predpisov platných v čase jej zriadenia. Aj keď žalovaný nepredložil územné rozhodnutie, stavebné povolenie ani kolaudačné rozhodnutie, vychádzajúc z ostatných listinných dôkazov predložených žalovaným, na ktoré súd v odôvodnení aj podrobne poukázal, možno považovať za správne, hodnotenie vykonaných dôkazov v tom smere, že je možné prijať záver o tom, že stavba parku A. bola povolenou, teda vybudovanou na základe administratívneho rozhodnutia.

31. Verejná zeleň bola od roku 1968 plánovaná ako súčasť stavby PKO Anička s následnou postupnou realizáciou jeho usporiadania ako objektu určeného na oddychovú a športovú činnosť. Následne o stavbe I. A. hovoria aj ďalšie listiny predložené žalovaným, na ktoré odkázal súd prvej inštancie a verejná zeleň bola súčasťou areálu parku, kde sa nachádzajú aj pozemky v podielovom spoluvlastníctve žalobcov. Odvolací súd má za to, že pokiaľ rozhodnutím z 1.9.1975 bolo povolené uviesť do trvalého užívania detské ihrisko na Aničke, ktoré bolo súčasťou PKO, niet dôvodu sa domnievať, že išlo o súčasť vopred nepovolennej stavby - parku Anička. Aj toto rozhodnutie preto nepriamo preukazuje oprávnenosť výstavby PKO Anička tak, ako k tomuto záveru správne dospel aj súd prvej inštancie.

32. Zákon č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky v § 1 stanovuje na aplikáciu zákona len dve podmienky: 1/ musí ísť o pozemok pod stavbou vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku a zároveň 2/ musí ísť o stavbu, ktorá a prešla do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov (napr. zák. č.138/1991 Zb. - delimitáciou zo štátu na obec). Iné podmienky nie sú v danom ustanovení explicitne stanovené. Teda podmienkou nie je ani vydanie stavebného povolenia na stavbu či kolaudačného rozhodnutia (obdobne rozsudok KS Žilina sp. zn. 30S/54/2016 zo dňa 13.06.2017, sp. zn. 5Co/92/2019 zo dňa 26.11.2019). Zmyslom uvedeného zákona totiž bolo usporiadať vlastnícke vzťahy práve k stavbám a iným objektom, ktoré povolené a skolaudované podľa stavebných predpisov neboli, pretože boli postavené na cudzích pozemkoch (nepatriacich obci, vyššiemu územnému celku).

33. S poukazom na vyššieuvedené je správny záver súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého na pozemkoch v spoluvlastníctve žalobcov je umiestnený park A., ktorý je povolenou inžinierskou stavbou - oddychovým parkom podľa § 43a ods. 3 písm. p/ stavebného zákona, preto k pozemkom pod touto stavbou, ktoré sú v spoluvlastníctve žalobcov vzniklo podľa § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. dňom jeho účinnosti, t.z. 1.7.2009 zákonné vecné bremeno, obsahom ktorého je právo držať a užívať tieto pozemky. Žalovaný tak neužíva predmetné pozemky žalobcov bez právneho dôvodu, ale užíva ich titulom zákonného vecného bremena a žalobcom tak nebolo možné priznať nárok titulom užívania týchto pozemkov bez právneho dôvodu v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka.

34. Pokiaľ žalobcovia namietali, že vzhľadom na konštantnú rozhodovaciu prax súdov v čase podania žaloby, podľa ktorej rozhodovacej praxe bola odplata za vecné bremeno zriadené podľa zákona č. 66/2009 Z.z. priznávaná ako opakovaná náhrada a teda na základe princípu právnej istoty mali legitímne očakávania, že ich spor bude rozhodnutý v súlade s touto konštantnou rozhodovacou praxou, odvolací súd dáva do pozornosti odvolateľov, čo tvorí, resp. predstavuje ustálenú rozhodovaciu prax všeobecných súdov, čo je základným atribútom právnej istoty podľa článku 2 CSP a ako chápať princíp legitímneho očakávania predstavujúci osobitnú kategóriu právnej istoty.

35. Najskôr, v súvislosti s otázkou, čo je považované za ustálenú rozhodovaciu prax, dáva odvolací súd do pozornosti rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 6 Cdo 129/2017, resp. poukazuje aj na závery rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 198/2017 zaoberajúceho sa prípustnosťou i zmeny judikatúry:

V zmysle uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 6. marca 2017, sp. zn. 3 Cdo 6/2017: „Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú ako judikáty publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR. Do tohto pojmu možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu alebo dokonca aj jednotlivito v dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali.“

V zmysle uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. októbra 2017, sp. zn. 6 Cdo 129/2017: „S prihliadnutím na čl. 3 Základných princípov CSP do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie. Rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho súdu ČR pod tento pojem nespádajú.“

Zároveň v zmysle uznesenie Najvyššieho súdu SR z 19. marca 2018, sp. zn. 3 Cdo 198/2017: „Nový, teda judikatúrou nanovo, prípadne inak formulovaný právny názor sa aplikuje aj do minulosti (retrospektívne). Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza. Pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu, iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti. Súd, ktorý rozhoduje po zmene judikatúry, nemôže vedome aplikovať nesprávny, judikatúrou už prekonaný názor. Nový právny názor je vzhľadom na to potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Tým sa prípustné retrospektívne pôsobenie zmeny judikatúry líši od neprípustného retroaktívneho pôsobenia právnych noriem.“

36. Zohľadniac vyššieuvedené názory odvolací súd upriamuje pozornosť na to, že navyše v prípade rozhodnutí, na ktoré poukazovali žalobcovia v odvolaní ako na konštantnú rozhodovaciu prax, ide o rozhodnutia okresných resp. krajských súdov, v prípade ktorých ani nemožno hovoriť o ustálenej rozhodovacej praxi.

Okrem toho, súd prvej inštancie odklon od ich právnych záverov dôkladne odôvodnil aj s poukázaním na ustálenú rozhodovaciu prax, ktorá je vytváraná rozhodovaním, resp. rozhodnutiami najvyššieho súdu, na ktoré správne poukázal a z ktorých vychádzal.

37. Princíp právnej istoty v procese prijímania súdneho rozhodnutia znamená, že v každom štádiu procesu musí byť stranám sporu zrejmá právna úvaha súdu. Právnou istotou sa má zabrániť nepredvídaným a prekvapivým rozhodnutiam. Vyžaduje v procese tvorby súdneho rozhodovania dať stranám sporu rozumný priestor na polemickú reakciu na právne argumenty protistrany, ako aj na právne úvahy súdu. Výsledkom má byť rozhodnutie, ktoré strany sporu „neprekvapí“, teda je logickým vyústením doterajšieho priebehu konania, keď aj po všetkých právnych argumentoch a skutkových okolnostiach musí jedna zo strán procesne prehrať.

Pokiaľ ide o súlad s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, je potrebné článok 2 základných princípov Civilného sporového poriadku vykladať vo funkčnej jednote s článkom 3, v tomto zmysle je jednoznačné, že za najvyššie súdne autority možno mať i/ Ústavný súd Slovenskej republiky, ii/ Najvyšší súd Slovenskej republiky a iii/ v oblasti ich kompetenčného dosahu na „civilný proces v SR“ i Európsky súd pre ľudské práva a Súdny dvor Európskej únie.

Reflexiu princípu právnej istoty možno nájsť v mnohých pravidlách a inštitútoch, v konkrétnych právnych situáciách predvídaných Civilným sporovým poriadkom. Princíp právnej istoty ako teoretický postulát nachádza v Civilnom sporovom poriadku svoju konkrétnu právnu reflexiu najmä v inštitútoch Veľkého senátu ako nástroja na dosiahnutie zjednocovania judikatúry Najvyššieho súdu SR (§ 48 CSP),

v obligatornosti vyjadrenia právneho názoru súdu na prejednávajúcu vec podľa § 171 ods. 1 CSP, v dôkladnom odôvodnení prípadného odklonu od konštantnej judikatúry, ak sa ju sudca rozhodne nerešpektovať (§ 220 ods. 3 CSP) a v inštitúte tzv. pokuty za súdivosť podľa § 452 ods. 2 CSP.

318. Podľa rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS/551/2012: „Z ústavnej kompetencie súdov interpretovať a aplikovať zákony vyplýva aj ich oprávnenie dopĺňať a rozvíjať existujúcu judikatúru týkajúcu sa relevantných právnych otázok v prerokovávaných veciach. Prípadné odchýlenie sa súdu od existujúcej skoršej judikatúry v konkrétnom prípade by mohlo predstavovať zásah do základných práv a slobôd účastníka konania len za predpokladu, že by bolo dôsledkom arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti súdneho rozhodnutia v prerokovávanej veci.“

39. Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Zákon ustanovuje, že účastníci by nemali byť zaskočení možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby im bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska sudcovho právneho názoru navrhnuť na ich preukázanie dôkazy. Rovnako by nemali byť zaskočení takým postupom súdu, ktorý nemá oporu v predvídateľnom právnom postupe súdu, ktorý nie je v súlade s procesným právom a jeho pravidlami.

40. Podľa rozhodnutia Ústavného súdu SR, II. ÚS/300/2018 z 15. septembra 2018: „V zásadnej ústavnoprávnej rovine platí, že je v rozpore s inštitúciou právneho štátu a v rámci neho s požiadavkou právnej istoty, respektíve predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, aby všeobecné súdy rozhodovali v obdobných veciach odlišným, ba až protichodným spôsobom. V každom prípade však pri odchýlení od skoršej rozhodovacej praxe sa vyžaduje cieleňé zdôvodnenie odlišného stanoviska prijatého v obdobnej otázke.

41. Odvolací súd má za to, že nemožno princíp právnej istoty chápať zjednodušene a obmedzene len ako požiadavku, že zásadne právne rovnaké (obdobné) prípady sa majú posudzovať rovnako a rozdielne prípady rozdielne, a ani nie dogmaticky. Ak teda súd posúdi konkrétnu právnu situáciu odvolávajúci sa na pravidlo analogickej aplikácie už posúdených prípadov, no aj prípad, kedy právnu situáciu posúdi inak, musí: i/ svoj myšlienkový postup „odkryť“ stranám sporu napr. pri predbežnom prejednaní sporu obligatorným ozrejením svojho právneho názoru, ii/ svoj myšlienkový postup v oboch prípadoch náležite odôvodniť.

V posudzovanej veci súd prvej inštancie vysvetlil a postačujúcim spôsobom zdôvodnil nepriznanie náhrady žalobcom odkazom na rozhodovaciu prax najvyššieho súdu o jednorazovom charaktere náhrady, ktorou došlo k prelomeniu dovtedy súdmi nižších inštancií priznávaných náhrad za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z.z. ako opakujúceho sa nároku (viď odsek 17. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Zároveň keďže v danej veci úspešne vzniesol žalovaný námietku premlčania, súd správne posúdil právo žalobcov na opakovanú odplatu uplatnenú za obdobie od 15.5.2016 do 15.5.2019 ako premlčanú, s tým že všeobecná trojročná premlčacia doba začala plynúť odo dňa 1.7.2009, resp. od nasledujúceho dňa, kedy žalobcovia právo mohli prvýkrát uplatniť žalobou na súde.

42. Osobitnou kategóriou právnej istoty je podľa judikatúry princíp, resp. doktrína legitímneho očakávania. Judikatúra Slovenskej republiky definuje legitímne očakávania ako kategóriu právnej istoty, ktorej účelom je garancia čitateľnosti správania sa orgánov verejnej moci a ochrana súkromných osôb pred nepredvídateľným mocenským zásahom do ich právnej situácie, na vyústenie ktorej do určitého výsledku sa spoliehali (nález Ústavného súdu SR, sp. zn. PL. ÚS 16/06).

Orgán verejnej moci musí vo vzťahu k účastníkom konania postupovať predvídateľným, čitateľným spôsobom a to vzhľadom na očakávania, ktoré voči tomuto orgánu účastník má. Očakávania účastníkov musia byť opodstatnené a to buď vzhľadom na platnú právnu úpravu alebo postup orgánov verejnej moci v podobných prípadoch.

V rovine legitímnych očakávaní účastníka vo vzťahu k rozhodnutiam orgánov verejnej moci princíp/doktrína právnej istoty pripomína zásadu, že pri rozhodovaní v skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch má orgán verejnej moci postupovať tak, aby nevznikli neodôvodnené rozdiely a taktiež zásadu zákazu prekvapivých rozhodnutí orgánov verejnej moci.

Aplikovaním zásady legitímnych očakávaní sa dodržiava predvídateľnosť postupu, resp. rozhodnutia orgánu verejnej moci, avšak táto doktrína nie je absolútna.

43. Odvolací súd preskúmaním rozhodnutia a postupu súdu prvej inštancie je presvedčený, že vzhľadom na postup súdu v konaní a odôvodnenie vydaného rozhodnutia, k nedodržaniu/porušeniu zásady legitímneho očakávania nedošlo, doktrína totiž nemôže byť chápaná neobmedzene. Takéto jej chápanie by znamenalo nemožnosť akéhokoľvek vývoja právnej teórie a judikatúry. Súd prvej inštancie v danej veci v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 2 základných princípov Civilného sporového poriadku rozhodol vec súladne s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu, o svojom postupe a právnych názoroch žalobcov resp. obe strany sporu informoval a umožnil im argumentovať. Rozsudok, včítane odklonu od žalobcami poukazovaných rozhodnutí okresných a krajských súdov z predchádzajúceho obdobia vydaných v iných obdobných sporoch, dôsledne odôvodnil a to zmenou či vývojom ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

44. Pokiaľ sa týka námietky nesprávneho právneho posúdenia veci, odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie vec správne právne posúdil, jeho právna argumentácia je súladná s aktuálnou ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu v obdobných veciach.

45. Pokiaľ sa týka spornej otázky v posudzovanej veci a to či za nútené obmedzenie vlastníckeho práva prináleží vlastníkovi pozemku jednorazová alebo opakovaná náhrada, došlo v jej posudzovaní k vývoju právnych názorov. Zákonné vecné bremená sa riadia verejnoprávnou úpravou, ktorá je voči úprave vecných bremien v Občianskom zákonníku špeciálna. Zákon č. 66/2009 Z.z. nerieši otázku finančnej náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva, súdnou praxou však bolo postupne ustálené, že vlastníkovi pozemku patrí opakujúca sa (nie jednorazová) náhrada vo výške obvyklého nájomného. Vychádzalo sa z doterajšej/predchádzajúcej rozhodovacej činnosti vyšších súdnych autorít, ktorej základom bol nález ÚS SR PL.ÚS 42/2015 z 12.10.2016, pričom už v rozhodnutí sp. zn. III.ÚS 237/2009 sa ústavný súd priklonil k úvahám o opakovaných platbách primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia. V súlade s takto ustálenou súdnou praxou rozhodoval aj Krajský súd v Košiciach (a aj okresné sudy v obvode tohto krajského súdu).

46. Odlišnými od uvádzanej rozhodovacej praxe sa stali závery rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/194/2018 z 26.8.2019 a sp. zn. 8 Cdo/17/2019 z 30.11.2020:

47. Uznesením sp. zn. 8 Cdo 17/2019 z 30.11.2020 Najvyšší súd SR ako dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu, podľa ktorého náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné priznať aj opakovane za určitý časový úsek až do usporiadania vlastníckych vzťahov podľa zákona č. 66/2009 Z.z.. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že mu nie je známe rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré by meritórne riešilo náhradu za vecné bremeno vzniknuté podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd pri riešení predmetnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyjadrenej v rozhodnutí sp. zn. 2Cdo/194/2018, ktoré poukazuje na ďalšie rozhodnutia NS SR v tomto smere.

48. Uznesením sp. zn. 2 Cdo 194/2018 z 26.8.2019 Najvyšší súd SR ako súd dovolací odmietol dovolanie proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu. Okresný súd vzhľadom na aplikáciu § 4 zák. č. 66/2009 Z.z., podľa ktorého sa majú vzťahy vlastníka pozemku a vlastníka cesty usporiadať konštatoval, že nemôže byť žalobcom uplatnený nárok posúdený ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Od účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z. vzniklo k pozemku pod stavbou vo verejnom záujme zákonné vecné bremeno až do vykonania pozemkových úprav a vlastníkovi patrí náhrada v súlade s § 151n ods. 3 Občianskeho zákonníka. Právo na náhradu za vecné bremeno sa premieňuje vo všeobecnej trojročnej dobe, pretože ide o nárok z práva, ktorému korešponduje vecné bremeno. Tento nárok je len jeden a má ho ten vlastník zaťaženého pozemku, ktorý túto nehnuteľnosť vlastnil v čase vzniku vecného bremena, teda ku účinnosti zákona č. 66/2009 Z.z., t.j. ku dňu 1. júla 2009. Vlastníkom pozemku v tej dobe nebol žalobca, pretože ten sa stal vlastníkom až 27. mája 2015. Právo na náhradu vecného bremena patrilo teda v zmysle uvedeného len predchádzajúcim vlastníkom tohto pozemku, t.j. B. Z. a X. Z. v čase vzniku vecného bremena (od 1.7.2009).

Dovolaateľ položil dovolaciemu súdu otázku, či vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2019 Z.z., má nárok na primeranú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva vo forme pravidelných platieb primeranej náhrady počas trvania núteného obmedzenia vo výške ročného úžitku, ktorý sa viaže k tej časti nehnuteľnosti, v ktorej sa vlastníctvo obmedzuje a či existuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré by bránilo

považovať náhradu za obmedzenie vlastníckych práv zákonným vecným bremenom podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. vo forme opakujúceho sa plnenia.

NS SR konštatoval, že obdobná právna otázka už bola rozhodovacou praxou dovolacieho súdu vyriešená, pričom poukázal na vyššie citované rozhodnutia NS SR sp.zn. 7 Cdo 26/2014 ako aj sp. zn. 3 Cdo 49/2014, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Dovolací súd uviedol, že vyslovený právny názor je plne prijateľný a použiteľný aj na priznanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z.z. Aj obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. patrí totiž k tzv. legálnym (zákonným) vecným bremenám, čiže k verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva. Jeho verejnoprávny charakter a jeho povaha nasvedčujú tomu, že sa významne približuje k obmedzeniu vlastníckeho práva zakotveného v zákone č. 182/1993 Z.z. Svedčí o tom nakoniec aj ich zhodná zákonná konštrukcia. Zriadenie vecného bremena predstavuje spôsob, ako vyriešiť dlhodobu neusporiadanú vzťahy k pozemkom vo vlastníctve iných osôb, na ktorých sa nachádzajú povolené stavby, ktoré boli pôvodne vo vlastníctve štátu a podľa osobitných predpisov prešli na obce a vyššie územné celky. Ide o nedoriešené právne vzťahy z predchádzajúceho spoločenského režimu a zákonodarca prijatím zákona č. 66/2009 Z.z. ustanovil mechanizmy, akými možno usporiadať medzery vo vlastníckych vzťahoch. Ak judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. Ak tieto legálne (zákonné) vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t.j. ide o obmedzenia vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností, vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 49/2014 konštatoval, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Podstatou predmetného názoru považoval za „ústavne udržateľný“ aj ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012. Ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu týkajúce sa posudzovania opakovanosti finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z., v ktorých posudzoval ústavnosť rozhodnutí založených na obdobných záveroch (sp. zn. I. ÚS 474/2013, IV. ÚS 227/2012, I. ÚS 1/2012, II. ÚS 506/2011), na tom nič nezmenili. Ani nález ústavného súdu sp. zn. Pl. ÚS 42/2015 neovplyvnil vyššie ustálený právny názor. pri právnej úprave zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov vzniká k pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ak vlastníkom domu nie je vlastníkom pozemku, teda rozsah vecného bremena je určiteľný už pri jeho vzniku, t.j. od účinnosti zákona 1. septembra 1993. Je tomu tak aj pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., ktorého rozsah je určiteľný už pri jeho vzniku.

49. Uznesením Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 539/2020 z 28.10.2020 ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť proti vyššie uvedenému uzneseniu NS SR č.k. 2 Cdo 194/2018 z 26.8.2019 a konštatoval, že najvyšší súd sa ako dovolací súd v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s dovolacou argumentáciou sťažovateľa, pričom z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z pohľadu námietky sťažovateľa o nesprávnej a arbitrárnej aplikácii použitej právnej úpravy.

50. Aj proti rozhodnutiu NS SR sp. zn. 8 Cdo/17/2019 bola podaná ústavná sťažnosť, ktorá bola rozhodnutím ÚS SR sp. zn. III.ÚS 537/2021 z 30.9.2021 odmietnutá pri rešpektovaní princípu subsidiarity, lebo o veci sťažovateľov prebiehalo konanie pred všeobecnými súdmi a spor nebol právoplatne rozhodnutý.

51. Z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - uznesenia sp. zn. 2 Cdo 194/2018 z 26. augusta 2019 a rovnako aj uznesenia sp. zn. 8 Cdo 17/2019 z 30. novembra 2020 je zrejmé, že

náhrada za zriadenie vecného bremena má charakter jednorazovej odplaty. Najvyšší súd tiež celkom jednoznačne uviedol, že uvedené rozhodnutia tvoria ustálenú rozhodovaciu prax ohľadne tejto otázky. Aplikujú právne závery vyplývajúce z uvedených rozhodnutí NS SR (2Cdo/194/2018 a 8Cdo/17/2019), na ktoré nadväzujú (a potvrdzujú z nich plynúce právne závery o jednorazovej náhrade) i ďalšie rozhodnutia NS SR (1Cdo 171/2021 z 27. októbra 2021, 1Cdo/99/2019 z 26. januára 2022, 5Cdo/175/2019 z 27.4.2022) na posudzovanú právnu vec, je možné dospieť len k záveru o nemožnosti priznania náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva žalobcu zákonným vecným bremenom podľa § 4 ods. 1 zák. č. 66/2009 Z.z. opakovane až do usporiadania vlastníckych vzťahov spôsobom upraveným v zák. č. 66/2009 Z.z. Vlastník pozemku, na ktorom viazne zákonné vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2019 Z.z., má nárok na jednorazovú náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva, ktorá náhrada podlieha premlčaniu.

Ak teda odvolatelia odôvodňovali svoj nárok tiež potrebou rešpektovania princípu právnej istoty a v čase podania ich žaloby prevažujúcim hodnotením peňažnej náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva vzniknutého na základe zákona č. 66/2009 Z.z. v rozhodnutiach okresných a krajských súdov ako náhrady opakovanej, odvolací súd záverom sumarizuje, že rozhodnutia prvoinštančných a odvolacích súdov netvoria ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, súčasne je zrejmé, že ohľadne otázky charakteru náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva na základe zákona č. 66/2009 Z.z. došlo k zmene judikatúry a súd, ktorý rozhoduje po zmene judikatúry, nemôže vedome aplikovať nesprávny, judikatúrou už prekonaný názor.

52. K tvrdeniam odvolateľov, že rozhodovacou činnosťou súdov a priznávaním jednorazovej odplaty, resp. náhrady sa úplne popiera účel a význam zákona č. 66/2009 Z.z., odvolací môže dodať len toľko, že je povinný rešpektovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu ako najvyššej súdnej inštancie všeobecného súdnictva, ktorá sa zhodla na jednorazovej náhrade.

53. Podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodol i o trovách odvolacieho konania, a to tak, že stranám ich náhradu nepriznal. Žalovanému, ktorý by vzhľadom na úspech v odvolacom konaní mal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, žiadne trovy nevznikli, žalobcvi/ odvolatelia na náhradu trov odvolacieho konania nemajú právo.

54. Pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté: 3 hlasy za (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).